शिल्पंकोशलंकिविषयंतवत्वयाकतंसंपादितं ॥ ११॥युधिष्ठिरस्येतिलोके पक्षेयुधिष्ठिरोहंतवसरवास्यासंभूयासमितिसंबंधः अस्तेराशीर्लिङिखांदसआर्द्धधातुकत्वाभावः तेनभूभावःश्रसोरित्यह्रोपाभा वश्चनभवतः सलोपाभावोपिछांदसः युधिष्ठिर्स्त्याहमहंसखेतिपाठेपियुधिष्ठिरोहंममसखास्याःभव्दतिसंबंधः हमितितुपादपूरणार्थोनिपातः पक्षे अहमहमितिद्विरुक्तिःसार्वभौमोऽपरसेवांचिकीर्षामीति चितयावैचित्यस्चिका वैयाघपद्याञ्चयाद्याद्रोत्रेभवः व्याघइवपततीतिव्याघपाद्यमःतस्यकुलेजातःवैयाघपद्यः गर्गादित्वाद्यज्ञ् यद्वावैयाघंव्याघचर्मतेनपरिवतोरथोपिवैयाघःसएवपद्यंपादक्रमणीयंवाहनम स्येतिवैयाघपद्यः परिवतोरथइत्य्विकत्यद्वैपवैयाघादित्यञ् विभःविशेषेणभातिपूर्यितिबाह्मणादीन्धनादिभिरितिविभः धर्मसनुत्वाद्वाविभोहं ब्राह्मणइतिपाठेनुब्रह्मविदितिमुख्यएवार्थोग्रहीनुंशक्यः कंकइति कतांतनामेतिपागेबोक्तं अक्षान्प्रयोक्तंकुशलः बृहद्श्वशिष्यत्वात् ॥ १२ ॥ देविनःदेवनशीलाः ॥ १३ ॥ प्राप्तोविवादइति यूतिनांमध्येइतिशेषः यूतकतांमध्येहीनतःहीनात्पराजितात्यंकंचकमपिप

गोत्रंचनामापिचशंसतत्वतःकिंचापिशिल्पंतवविद्यतेकतं ॥ ११ ॥युधिष्ठिरउवाच युधिष्ठिरस्यासमहंपुरासखावैयाघपदःपुनरस्मिवित्रः॥ अक्षान्त्रयोकुं कुशलोस्मिदेविनांकंकेतिनामास्मिविराटविश्रुतः॥ १२॥ विराटउवाच ददामितेहंतवरंयमिन्छसित्रशाधिमत्स्यान्वशगोत्यहंतव॥ त्रियाश्रधूर्ताममदेवि नःसदाभवांश्रदेवोपमराज्यमहित॥१३॥ युधिष्ठिरउवाच प्रामोविवादःप्रथमंविशांपतेनविद्यतेकंचनमत्स्यहीनतः॥ नमेजितःकश्रनधारथेद्धनंवरोममैषो स्तुतवप्रसादजः॥ १४॥विराटउवाच हन्यामवस्यंयदितेऽप्रियंचरेत्रवाजयेयंविषयाहिजांस्तथा॥ शृण्वंतुमेजानपदाःसमागताःकंकोयथाहंविषयेप्रभु स्तथा॥ १५॥ समानयानोभवितासिमेसखाप्रभूतवस्रोबहुपानभोजनः॥ पश्येस्वमंतश्रबहिश्रसर्वदारुतंचतेहारमपादतंमया॥ १६॥येत्वानुवादेऽयुरदत्ति कशिताब्याश्चतेषांवचनेनमांसदा॥दास्यामिसर्वतदहंनसंशयोनतेभयंविद्यतिसन्निधौमम॥ १०॥वैशंपायनउवाच एवंसलब्ध्वातुवरंसमागमंविराटराजे ननरर्षभस्तदा॥उवासधीरःपरमार्चितःसुखीनचापिकश्चिच्चरितंबुबोधतत्॥१८॥इ०म०भा०वि०पांडवप्रवेशपर्वणि युधिष्ठिरप्रवेशोनामसप्तमोध्यायः॥ ७

थमंराजानंराजपुत्रंवामुख्यंजयवंतं प्रथमशब्दोत्रश्रेष्ठवाची तंप्रतिविवादःप्राप्तोन विद्यतेइतिन सत्यगंधरहितेयूतेपराजिताजयवद्भिःसहित्यंकलहंकुर्वत्येवत्यर्थः हेविशांपतेहेमत्स्येतिआदरार्थिद्वःसंबोधयित यस्मादेवंतस्मात्कश्चनकोपिमयाजितोमेमदीयंध्नंनधारयेत् अहंकलहाद्मीतःत्वमेवसत्यंज्ञात्वामदीयंधनंदापयेत्यर्थः ॥ १४॥ तेतवअप्रियमितिछेदः यथाहंविषयेदेशेप्रभुस्तथाकंकोपीतियोजना ॥ १५॥ अंतर्धनदारादीन्बहिःसैन्यारामादीन्पश्येःपर्यालोचय अपावतंअनावतं ॥ १६ ॥ अनुवादेऽयुःपूर्वदेहीत्युक्तयादत्तस्यैवक्षेत्रारामादेःप्रतिवर्षपुनर्देहीतिराजवचनंयद्धिकारिणंप्रतितद्नुवादस्तन्निमित्तंयेत्वांप्र तिअयुःत्रामुयुस्तेषांवचनेनसदाऽनवसरेषिमांब्रूयाः क्षणमपिब्राह्मणदत्तेःप्रतिबंधोमाजूदित्याशयः ॥ १७॥ वरंश्रेष्ठंसमागमंप्रीति ॥ १८॥ इतिविराटपर्वणिनेस्र०भारतज्ञावदीपे सप्तमोध्यायः ॥ ७॥